

VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA

Katedra zdravotnických studií

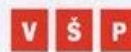
Problematika babyboxů a utajených porodů

Bakalářská práce

Autor: Petra Kondasová

Vedoucí práce: PhDr. Vlasta Dvořáková, PhD.

Jihlava 2014

Vysoká škola
polytechnická
Jihlava

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce:	Petra Kondasová
Studijní program:	Ošetrovatelství
Obor:	Porodní asistentka
Název práce:	Problematika babyboxů a utajených porodů
Cíl práce:	Zjistit informovanost laické veřejnosti o babyboxech. Zjistit postoje žen k odložení dítěte do babyboxu. Zjistit co si ženy představují po pojmem utajený porod.

PhDr. Vlasta Dvořáková, PhD.
vedoucí bakalářské práce

PhDr. Vlasta Dvořáková, PhD.
vedoucí katedry
Katedra zdravotnických studií

Poděkování

Chtěla bych především poděkovat PhDr. Vlastě Dvořákové PhD. za odborné vedení mé práce, za věnovaný čas, ochotu a trpělivost, dále za cenné rady a připomínky.

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval/a jsem ji samostatně.

Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušil/a autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem

autorským a o změně některých zákonů, v platném znění, dále též „AZ“).

Souhlasím s umístěním bakalářské práce v knihovně VŠPJ a s jejím užitím k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě VŠPJ.

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje AZ, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že VŠPJ má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že s o u h l a s í m s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědom/a toho, že užít své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠPJ, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených vysokou školou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše), z výdělku dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence.

V Jihlavě dne

.....

Podpis

Anotace

Bakalářská práce se zaměřuje na téma o problematice babyboxů a utajených porodů. Práce se skládá z teoretické a praktické části. V teoretické části se pojednává o vzniku, využití a problematice babyboxu, o legálním odkládání novorozenců v jiných státech, dále se v teoretické části rozebírá možnost porodu s utajenou identitou matky, právní podmínky tohoto porodu, postup při utajeném porodu. V praktické části je analyzována informovanost žen o této problematice a jejich názor na něj. Výzkum byl dělán pomocí dotazníkového šetření a výsledky byly zpracovány v grafech nebo tabulkách. V závěru jsou shrnuty již vyhodnoceny názory a postoje žen v hypotézách.

Klíčová slova

Babybox, provozní řád, utajený porod, právní podmínky, matka

Annotation

Bachelor thesis focuses on the issues babyboxes and secret birth. The work consist of teoretical and practical part. The teoretical part deals about origin and utilization of babybox, about legal postponement of newborns in another states, the teoretical part discusses the possibility of the birth with secret identity of mother, the legal conditions of this labour and procedure discreet delivery. In the practical part is analyzed awareness of women about this topic and their opinion in this case. The research was cunducted using questionnaires and the results were processed in graphes and tables. At the end are summarized and evaluated the opinions and attitudes of women in the hypotheses.

Key words

Babybox, operating rules, secret birth, legal terms, mother

Obsah

1	Úvod	7
1.1	Cíle a hypotézy.....	8
1.1.1	Cíle.....	8
1.1.2	Hypotézy	8
2	TEORETICKÁ ČÁST.....	9
2.1	Rodina a mateřství.....	9
2.2	Mateřství	9
2.3	Babybox	10
2.4	Historie.....	10
2.4.1	Dnešní možnosti odkládání novorozenců	12
2.5	Odkládání novorozenců v ostatních zemích	12
2.6	Vznik babyboxu v ČR.....	14
2.7	Nadační fond STATIM	15
2.8	Parametry babyboxu.....	15
2.9	Provozní řád babyboxu	16
2.9.1	Postup při spuštění signálu	17
2.10	Babyboxy ano, nebo ne	19
2.11	Utajený porod	20
2.12	Jak postupovat při utajeném porodu.....	20
2.12.1	Podmínky utajeného porodu	21
2.13	Péče o matku a dítě po utajeném porodu.....	23
2.13.1	Odstoupení od utajeného porodu	24
2.14	Utajený porod, nebo babybox?.....	24
3	PRAKTICKÁ ČÁST	26
3.1	Metodika výzkumné práce	26
3.1.1	Charakteristika vzorku respondentů	26

3.1.2	Charakteristika výzkumného prostředí a popis výzkumu.....	26
3.1.3	Zpracování získaných dat	26
3.1.4	Výsledky dotazníkového šetření.....	27
3.1.5	Analýza hypotéz	38
4	Diskuze.....	43
5	Závěr	45
	SEZNAM LITERATURY.....	47
	SEZNAM GRAFŮ	50
	SEZNAM TABULEK.....	50
	SEZNAM PŘÍLOH.....	51

1 Úvod

Jako téma své bakalářské práce jsem si zvolila problematiku utajených porodů a babyboxů a to především proto, že se v budoucnosti budu starat nejen o ženy se sociálním zázemím, ale i o ty, které to štěstí nemají, a nejsou schopny svého potomka dostatečně zabezpečit. V dnešní společnosti jen málo občanů ví o možnostech legálního odložení dítěte a o různých možnostech porodu. Proto je tato problematika, která vychází ze sociálních poměrů stále aktuální a i nadále se budou nacházet ženy zanechávající své dítě v hrůzných podmínkách nejen kvůli již zmiňované sociální situaci, ale také kvůli psychice a rodinného zázemí.

Mateřství má pro většinu žen zásadní význam a je na každé z nich, aby si ujasnila, zda chtějí toto biologické poslání naplnit a uvědomily si, že mateřství nekončí jen narozením dítěte, ale provází je po celý život. Proto je matka nenahraditelnou a nejdůležitější osobou v životě každého z nás.

Bohužel se i nadále setkáváme s odloženými dětmi mimo babybox. Pokud je dítě odloženo do prostředí, kde je ohroženo na zdraví či životě, jako například kontejner, je tento čin dle legislativy trestný a pokud je biologická matka nalezena, může být trestně stíhána. Jestliže se prokáže, že žena jednala pod vlivem laktační psychózy způsobené hormony po porodu, může být tento její čin omluven.

Myslím si, že je důležité zvýšit informovanost nejen laické veřejnosti o tomto problému ale i zdravotnický personál, který by měl umět ženě poradit v tísnivé životní situaci a nabídnout ji i jiné alternativy než zanechání dítěte v nelidských, nelegálních a život ohrožujících podmínkách.

Má bakalářská práce obsahuje informace o babyboxech, jejich vzniku, fungování i problematice. A o porodech s utajenou identitou ženy. Práce je rozdělena na dvě části, které se skládají z teoretické části a praktické části, kde je výzkum zaměřen na ženy a zjišťuje jejich informovanost a názory na utajené porody a babyboxy.

1.1 Cíle a hypotézy

1.1.1 Cíle

- Cíl 1 : Zjistit informovanost laické veřejnosti o babyboxech.
- Cíl 2 : Zjistit postoje žen k odložení dítěte do babyboxu.
- Cíl 3 : Zjistit co si ženy představují pod pojmem utajovaný porod.

1.1.2 Hypotézy

- Hypotéza 1: Předpokládám, že ženy s maturitou a vysokoškolským vzděláním, budou informovanější o babyboxech, než ženy bez maturity a se základním vzděláním.
- Hypotéza 2 : Předpokládám, že větší část žen se o babyboxu dozvěděla z médií a internetu.
- Hypotéza 3: Předpokládám, že více než 70% žen bezdětných žen, bude mít kladný názor na odložení dítěte do babyboxu.
- Hypotéza 4: Předpokládám, že více než 45% žen mající dítě bude mít záporný názor na odložení dítěte do babyboxu.
- Hypotéza 5: Domnívám se, že více než 75% žen si myslí, že se díky babyboxům zachrání více dětských životů.
- Hypotéza 6: Očekávám, že více než 50% žen ví, kde je babybox umístěn.
- Hypotéza 7: Předpokládám, že více než 50 % žen si myslí, že jde o porod mimo nemocniční zařízení.
- Hypotéza 8: Domnívám se, že více než 40 % žen považuje utajený porod za správnou věc.
- Hypotéza 9: Předpokládám, že více než 80 % žen by zvolilo raději potrat, než utajený porod.
- Hypotéza 10: Očekávám, že ženy mající dítě, budou souhlasit s právem rozhodnutí otce o dítěti, než ženy bezdětné.

2 TEORETICKÁ ČÁST

2.1 Rodina a mateřství

Rodina je podle psychologického slovníku společenská skupina spojená manželstvím nebo pokrevními vztahy, odpovědností a vzájemnou pomocí. Je to důležité zázemí pro jedince, které uspokojuje jejich potřeby jako je podpora, zajištění životních potřeb, akceptace jejich lidské existence. „*Rodiny se vyvíjí v souvislosti se společenskými změnami a kulturními faktory, které ovlivňují rodinné vztahy i její postavení ve společnosti. Uvádí se několik základních funkcí rodiny a to jsou: funkce biologicky reprodukční, která má význam jak pro společnost jako celek, tak také pro jedince, kteří rodinu tvoří. Pro svůj rozvoj potřebuje společnost stabilní reprodukční základnu.*” (Kraus, 2008, s. 81).

Dále sociálně ekonomickou funkci, která chápe rodinu jako důležitý prvek v rozvoji ekonomického systému společnosti. Ochrannou funkci, která spočívá v zajišťování životních potřeb nejen dětí, ale také všech členů rodiny. Sociálně výchovnou funkci, beroucí rodinu jako první sociální skupinu, která učí dítě adaptaci k životu a osvojovat si základní mravy chování běžné ve společnosti. Rekreační, relaxační funkci, aktivity tohoto typu se týkají všech členů rodiny, ale největší význam mají pro děti. Emocionální funkci, která je pro rodinu nenahraditelná. Žádná jiná instituce nedokáže vytvořit podobné a tak potřebné citové zázemí, pocit lásky, bezpečí a jistoty (Kraus, 2008).

2.2 Mateřství

Mateřství je užším pojmem rodičovství, kdy rodičovství zahrnuje mužskou i ženskou roli. Kdežto mateřství je vymezeno ženě a má pro ní zásadní význam. Mateřství je ve většině kulturách a zemích považováno za samozřejmou součást života ženy. Platí názor, že žena, která nemá, nebo nechce mít děti se považuje za chladnou, nevyspělou a sobeckou (Vágnerová, 2002).

I když přináší mateřství spoustu starostí, dává ženám volbu, aby samy ovlivnily a uvážily, jaké jejich mateřství bude (Melchiorová, 2009).

2.3 Babybox

Babybox je označení pro místo, kam mohou matky anonymně odložit své zpravidla novorozené dítě. Jde o speciálně vybavenou schránku většinou v blízkosti zdravotnického zařízení. O dítě se bezprostředně postará zdravotnický personál, a pokud se o něj rodiče již nepřihlásí, bývá nabídnuto k adopci. „*Ústav státu a práva posuzoval babybox především ze dvou hledisek. Zda nejsou v rozporu s mezinárodní Úmluvou o právech dítěte a zda nenaplňují znaky trestného činu opuštění dítěte podle paragrafu 212 trestního zákona. Kdy posudek Ústavu konstatoval, že právo na život je převažující nad právem dítěte znát identitu*” (Hess, 2009, str. 26).

2.4 Historie

Novodobá vlna babyboxů se ve světě začala šířit okolo roku 2000, ale ani v historii nebyla společnost lhostejná k osudu novorozenců. Člověk je společenský tvor a od pradávna je jeho přirozenou vlastností vzájemná sounáležitost s ostatními členy společnosti. V hluboké minulosti se do péče o potomstvo zapojovali nejbližší příbuzní, rodinné kmeny a klany. Již v historii nastávaly případy, kdy matka chtěla dítě beztrestně opustit, ale neohrozit jeho zdraví. Takovéto případy řešily odložením novorozence do kláštera nebo podobného zařízení. V antickém Římě existovala možnost odložení novorozence na veřejném tržišti, později ve Francii v 5. Století byly u kostelů položeny mramorové mísy, do nichž bylo možné nechtěného novorozence odložit (Hess, 2009).

V roce 787 byl v Miláně založen jeden z prvních domů pro odložené děti tzv. Xenodochium. Postupně začala podobná zařízení vznikat v dalších italských městech. V následujícím století díky vylepšení techniky se začaly do nemocnic a klášterů montovat otočná zařízení, kdy matka dítě odložila, otočila zařízení, čímž dítě umístila do kláštera nebo jiného nalezince. Následně mohla použít zvonek k rychlému přivolání personálu (Hess, 2009).

Ve 12. Století v Itálii vznikaly zařízení podobná současným babyboxům na popud papeže Inocence III, kterému se přičilo, jak se některé matky zbavovaly svých dětí (vhozením do řeky Tibery). Avšak v polovině minulého století se od užívání těchto schránek upustilo (Hess, 2009).

„První zmínky o fungování těchto schránek nalézáme v Německu ve 14. Století. Byly zřízeny v městě Kolíně a Ulmu, nenadále na to byl další schránkou vybaven sirotčinec v Hamburku. V Brazílii a Portugalsku byly tzv. schránky pro bezmocné, nahé (roda dos expotos) využívány od roku 1783, kdy královna Marie I. vydala patent, v jehož znění bylo, že každé město muselo ve své nemocnici zřídit tuto schránku” (Hess, 2009, str. 171).

Nalezinec, ústav, ve kterém opuštěné dítky nacházejí útulek. První takový ústav založen byl r. 787 v Miláně, potom následovaly r. 1070 slavný klášter sv. Ducha v Montpellieru, později v Marseilli, Besançoně, ve Florencii, v Norimberce, Benátkách a později i v Londýně. Způsob, kterým přijímány dítky do těchto ústavů, byl různý. Obyčejně byly děti odkládány u chrámových dveří do zvláštní kamenné mušle nebo na okno opatřené mříží. Velmi časté pak byly otáčivé jesle (fr. tour, ital. ruota), hlavně v zemích románských, které se místy udržely dodnes. Teprve založením hospitu Maison de Couche v Paříži se poměry nalezinců zlepšily. Ale počet přijatých dítek velice stoupl. V tomto ústavě byly děti uchovávány po nějaký čas, poté se dávaly pěstounkám, aby po několika letech byly znovu vráceny do ústavu, a odrostlé se pronajímaly k různým pracím. Tento způsob se v jisté míře ve Francii zachoval dodnes (www.babybox.cz).

Nalezince byly už součástí starých špitálů a později porodnic. Končily v nich mnohé nechtěné děti nebo děti narozené z tajeného těhotenství. Praha se mohla chlubit jedním z nejstarších nalezinců v Evropě. O odložené děti se starali už od počátku 17. století ve Vlašském špitále na Malé Straně. V poslední čtvrtině 18. století spojila Marie Terezie Vlašský špitál s novoměstským nalezincem a porodnicí Marie Magdalény. Její syn Josef II. ovšem situaci změnil, i když špitál patřil k nejlépe vedeným sociálně - zdravotním ústavům v Praze, nechal jej zrušit. Jeho nástupcem se pak stala nově zřízená porodnice a nalezinec u Apolináře (www.babybox.cz).

Všichni měli zajištěnou zdravotní péči, o vzdělání dětí se starali dva učitelé se třemi pomocníky, špitál zaměstnával externě i jednoho lékaře a ranlékaře (chirurga). Rodičky měly k dispozici jednu porodní bábu, která mimo jiné vítala nastávající matky u vchodu. O práci se dělila s pomocnicí. Vedle nich měl ústav tři opatrovnice, kuchařku a služku. Všestranné zaměření špitálu ilustrovala slova: „Ze svého úřadu opatruje ty, které

zavrhl rodička, živí chudé, učí, co je třeba.” Po otevření nového nalezince u Apolináře čekalo už třicet rodiček na porod. Podle záznamů evidoval ústav tehdy 903 děti - většina žila v pěstounské péči na venkově (www.fnmotol.cz).

2.4.1 Dnešní možnosti odkládání novorozenců

V České republice je možnost několika legálních řešení odložení novorozence. V současnosti je pět legálních druhů odložení. Tyto možnosti zahrnují odložení dítěte do babyboxu, ponechání dítěte po porodu na novorozeneckém oddělení k adopci, anonymní předání dítěte FOD (Fondu ohrožených dětí), nebo možnost utajovaného porodu (www.deti.cz).

Nejčastější příčiny odložení dítěte do babyboxu:

- Špatný socioekonomický statut ženy
- Drogově závislá žena
- Tajené těhotenství bez návštěv prenatalní poradny
- Strach z kritiky rodiny či společnosti
- Mladá matka
- Neschopnost rodičů nebo matky postarat se o základní potřeby dítěte

Jak uvádí Pařízek „bylo by ideální, kdyby se na celém světě rodily děti pouze rodičům, kteří si jejich narození skutečně přejí” (Pařízek, 2009, s. 32).

2.5 Odkládání novorozenců v ostatních zemích

Jen pro malou představu, bych chtěla uvést postoj jednotlivých států k odkládání novorozenců, jelikož samotné zařízení a jeho funkce a technika jsou ve většině států poměrně stejné.

„Ve slovenštině se zařízení pro odkládání novorozenců nazývá hniezdo záchrany. v angličtině je schránka pojmenována baby hatch (dětská komůrka), v německy mluvících zemích je to babyklappe či babyfenster (dětské okno), v Itálii culla per la vita

(kolébka pro život), v Portugalsku a Brazílii se nazývají dos expostos (kola pro bezmocné a nahé)“ (Hess, str. 172).

Slovensko: V současné době je v provozu 16 Hniezd záchrany. První slovenské Hniezdo záchrany bylo otevřeno 8. prosince 2004 v Bratislavě na novorozeneckém oddělení Dětské fakultní nemocnice s poliklinikou. Poprvé se dvířka Hniezda záchrany otevřela 16. 4. 2005 v Prešově (Hess, 2009).

Polsko: „Okno życia“ (Okno života) funguje jako česká paralela babyboxů. První Okno života bylo otevřeno v Krakově 19. března 2006. Jen v tomto babyboxu bylo k aktuálnímu datu zachráněno 14 dětí. Téměř v každém větším polském městě je takové Okno, kde mohou zoufalé matky anonymně zanechat novorozence, aniž by bylo vystaveno nebezpečí (Hess, 2009).

Německo: První BabyKlappe byla založena ve městě Hamburg-Altona 4. dubna roku 2000. V současné době existuje v Německu přesně 98 babyboxů. I přes existenci BabyKlappe je v Německu vysoký počet dětí odložených mimo záchranné schránky (Hess, 2009).

Velká Británie: Opuštění dítěte do dvou let je ve Velké Británii trestné, proto zde neexistují ani žádné schránky bezpečí pro nechtěné děti. Avšak v Británii jsou velmi příznivé podmínky pro adopci. Převážná většina nechtěných dětí se předá k rychlé adopci (Hess, 2009).

Francie: Další stát, který nemá v současnosti schránky, patří Francie, navzdory jejich velké historické tradici v této zemi. Pro beznadějně matky existuje jiná alternativa. Vláda už 2. září 1914 uvedla v platnost zákon o ochraně narozených dětí. Tento zákon se stal pro moderní právo vzorem. Umožňuje matce anonymní porod v nemocnici i anonymní odložení dítěte do jednoho roku. Dítě je následně předáno k adopci (Hess, 2009).

Pákistán: Za rozšíření záchranných schránek a center pro dítě a matku vděčí asijský kontinent nadaci „Edhi Foundation“. Organizace má heslo, Nezapíjejte své dítě a Nechte dítě žít v kolébce. Záchranná akce započala už roku 1952 a zachránila více než

16 700 dětí. Dnes má Pákistán v průměru 450 odložených dětí ročně, z toho zhruba jedna třetina je nalezena ve schránkách (Hess, 2009). Nadace Edhi pracuje čtyřicet hodin denně, a to bez jakékoli diskriminace na základě barvy pleti, rasy, jazyka, nebo náboženského či politického vyznání. V celé zemi je přes 335 center se sanitkami, které bezplatně poskytují jak sociální tak zdravotní pomoc (www.edhi.org).

Spojené státy americké: V USA existuje program na záchranu odložených dětí pod názvem baby safe haven laws, ale dosud nikoli ve všech státech. Propagátorem se stal roku 1999 Texas (Hess, 2009). V USA funguje tzv. Safe Haven Alliance, která spolupracuje se státy a informuje podvědomí veřejnosti, aby zachraňovali životy nevinných dětí (www.nationalsafehavenalliance.org).

Japonsko: V roce 2006 se v japonském jikei zrodil program na vytvoření storks cradle (čapí kolébka). První kolébka byla otevřena 1. května 2007 v katolické nemocnici (Hess, 2009).

2.6 Vznik babyboxu v ČR

Zakladatelem babyboxů v České republice je Ludvík Hess. Narodil se 4. února 1947 v Kladně. Je to vášnivý chovatel plnokrevných koní a jeho největším chovatelským úspěchem je vítězství odchovaného koně Marca Pola na Velké jarní ceně v roce 1985. Ludvík Hess se kromě babyboxů a chovu koní věnuje také psaní. První babybox otvíral 1. června 2005 v pražském Hloubětíně. Svou první záchranu v babyboxu našla holčička jménem Sonička, kterou dne 17. února 2006 odložila před jejím měsíčním výročím její matka. Hned nato bylo 25. února nalezeno v babyboxu v GynCentru nalezeno další miminko, zdravé a pečlivě ošetřené. K 31. prosinci 2013 bylo babyboxem zachráněno 100 dětí, z toho 60 dívek a 40 chlapců. Stým dítkem se stala holčička pocházející zřejmě z chudých poměrů, jelikož měla pupečník obvázaný obyčejnou tkanicí a nebyla ani moc oblečená (Hess, 2009).

2.7 Nadační fond STATIM

Cílem nadačního fondu STATIM je pomáhat rodičům a dětem, matkám, které se v tísnivé situaci nedokážou postarat o novorozence. Název fondu STATIM je odvozen od slova užívajícího se ve zdravotnictví, které znamená okamžitě nebo ihned. S myšlenkou zřízení toho fondu přišel advokát Roman Hanus a Ludvík Hess. Nadační fond pro odložené děti STATIM je od roku 2004 zapsán v nadačním rejstříku, které je vedený Městským soudem v Praze. Účelem je tedy zřizovat a provozovat schránky pro nechtěné a odložené děti tzv. babyboxy a podporovat všech dalších činností s tím spojenými. Sdružení pomáhá rodičům v tísní také prostřednictvím poradenské telefonní linky. Hlavním inženýrem projektu byl Michal Čumpelík, který babyboxy vyráběl do čísla 46. Druhou generaci babyboxů vyrábí občanské sdružení Babybox pro odložené děti – STATIM a hlavním subdodavatelem je firma MONTEL Zdeňka Juřici (www.deti.cz).

2.8 Parametry babyboxu

V roce 2008 byla vystavena směrnice ukazující postup vedoucí k přijetí dítěte umístěného do babyboxu.

Box je vyroben z ocelového plechu, jehož dvouplášťová konstrukce je zhotovena z polykarbonátových desek značky Makrolon, které mají vnitřní tepelnou izolaci z důvodu montáže ve venkovním prostředí. Jeho dveře jsou opatřeny uzamykatelným mechanismem. Babybox se otevírá z obou stran a je neustále temperován teplým vzduchem na teplotu 28-30°C, v zimě pak na 30 - 32°C. Maximální povolená teplota je 37°C. Při jejím překročení se box zablokuje. Uvnitř je také neustálá cirkulace vzduchu (www.zdravi.e15.cz).

Box je osvětlen. Je zaznamenáno každé otevření dveří. Zálohování elektrické energie je zajištěno zařízením UPS. Elektronika babyboxu je zálohována další záložní baterií 12 V. Obslužný panel babyboxu se skládá z videotelefonu, kontrolního panelu s LED diodami, na kterých je indikován stav boxu, resetovacího tlačítka, který se ruší poplach,

a LCD displaye, na němž je indikována vnitřní teplota. Pro odkládající osobu je ve schránce připraven lístek s informací o dalším osudu dítěte a o možnostech, jak jej získat zpět. Některé schránky jsou opatřeny zařízením na získání otisku ruky nebo nohy dítěte. Otisk může sloužit jako doklad pro osobu, jež dítě odložila. Původní babyboxy jsou schránky o šířce 100 centimetrů, výšce 60 centimetrů a hloubce 50 centimetrů. Druhá generace babyboxů počínajíc pořadovým číslem 47 je vyrobena z nerezového plechu, má dvoukřídla dvířka otvírající se automaticky po stisknutí jediného zeleně podsvíceného tlačítka. Po vložení dítěte se dvířka opět samočinně zavrou (www.nemspk.cz).

Babybox je chráněn ochrannou známkou a užitným vzorem vydaným Úřadem průmyslového vlastnictví. V naprosté většině případů jsou babyboxy zřizovány v nemocnicích, jen ve dvou případech na budově radnice pražské městské části. Údaje z babyboxu jako stav boxu, otevření dvířek či teplota jsou neustále přenášeny do sesterny, a to díky akustickému signálu přes pager na LCD monitor, zobrazující aktuální stav. V případě poruchy se box automaticky uzamkne, aby nemohlo dojít k jeho použití. Babybox se zavře i při výpadku elektřiny (www.nemspk.cz).

2.9 Provozní řád babyboxu

Po otevření boxu a uložení dítěte se spustí alarm. Službu vykonávající sestra se jde přesvědčit, zda tam dítě opravdu je, a musí registrovat jeho stav. Následně uvědomí službu dětského lékaře, pokud není právě k dispozici, přivolá sestru z JIP. Vždy musí být přítomny dvě osoby a musí být zhotovena fotodokumentace. Sestra si k vyzvednutí dítěte musí vzít ambuvak, rukavice, fonendoskop, klíč od babyboxu a freiset pro přivolání pomoci (Sedlářová 2009).

Po vyjmutí dítěte z boxu se musí zaznamenat přesný čas nálezu dítěte, zda jeví dítě známky jakéhokoliv zanedbání či fyzického týrání, zapsat, kdo dítě převzal. Poté je provedena a zapsána podrobná prohlídka dítěte a přibližné určení jeho stáří. Ošetřující lékař novorozeneckého oddělení, má povinnost okamžitě informovat oddělení sociálně právní ochrany dětí, magistrát města o umístění dítěte do babyboxu. Dále je informován primář oddělení, který zkontaktuje sociální pracovníci nemocnice, které jedná se

sociální pracovníci OSPOD o následných krocích a umístění dítěte do Fondu ohrožených dětí nebo kojeneckého ústavu (www.nemspk.cz).

„Jestliže identita dítěte není známá, matrika v místě narození přiděli rodné číslo a vystaví první rodný list na „nejmenovaný(á)“. O jeho jménu a příjmení následně rozhodne soud. Na základě rozhodnutí se vystaví druhý rodný list již se jménem a rodným číslem. Když není primárně známá identita dítěte, je podán návrh na vystavení předběžného opatření dle zákona č. 99/1963 Sb., k jeho umístění do ústavního zařízení pro děti a následně je podán návrh na převzetí do náhradní rodinné péče.”
(www.zdravi.e15.cz).

2.9.1 Postup při spuštění signálu

Pracovník, který zaregistruje signál, okamžitě informuje sloužícího lékaře. Minimálně jeden lékař a jedna sestra neprodleně jdou k babyboxu s balíčkem první pomoci na ošetření novorozence a po ev. poskytnutí první pomoci jej odnesou na příjímací oddělení. Také je stanovena nutnost provést fotodokumentaci dítěte při jeho nalezení, svléknutí a případného zdokumentování zvláštností na jeho těle. Na oddělení je novorozenec podroben důkladné prohlídce, zda nejeví nějaké příznaky násilí. Telefonicky ohlásí nález dítěte pracovníkům příslušného oddělení sociálně právní péče o dítě (Marešová, 2009).

Pakliže nalezené dítě jeví známky poranění nebo není živé, informuje nemocnice ihned Policii ČR, jinak se policii žádné hlášení nepodává. Jelikož babyboxy nespádají do kompetence Policie ČR, policisté nedohledávají rodiče, kteří své dítě odložili. Výjimkou jsou případy, kdy jsou na dítěti jeveny známky trestné činnosti. V takovýchto případech se neberou ohledy na to, že dítě bylo odloženo anonymní cestou (Sedlářová, 2009).

Zdravotnické zařízení je povinno o odloženém dítěti neprodleně informovat místně příslušný orgán sociálně - právní ochrany dětí. Pokud není totožnost dítěte známá, bude případ spadat do kompetence místně příslušného obecního úřadu obce s rozšířenou

působností a obecního úřadu, v jehož obvodu je babybox, do kterého bylo dítě odloženo. Orgán sociálně-právní ochrany dětí zváží konkrétní situaci, zdravotní stav a věk dítěte a na základě zjištění podá podnět nebo návrh soudu na předběžné opatření, kterým se dítě svěřuje do péče fyzické osoby (např. žadatele o osvojení, nebo pěstounskou péči zařazeného do evidence žadatelů, příbuzné osoby, apod.), nebo zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc či kojeneckého ústavu. Soud také ustanoví dítěti poručníka. Zdravotnické zařízení, do kterého bylo dítě po umístění do babyboxu převezeno, provede všechna zdravotní vyšetření, která jsou nutná k založení do zdravotní dokumentace dítěte. Pokud nic nebrání tomu, aby mohlo být dítě umístěno do náhradní rodinné péče, vyhledá příslušný orgán sociálně - právní ochrany dětí z evidence prověřených žadatelů o osvojení a pěstounskou péči vhodné žadatele a následně je zkontaktuje, provede s nimi pohovor a upozorní je na skutečnosti vyplývající ze zdravotnické a jiné dokumentace dítěte, na případnou absenci některých vyšetření, na možná rizika z toho plynoucí. Také je právně poučí o specifičnosti situace, kdy například rodiče dítěte dosud nevyjádřili souhlas s osvojením a ani soud zatím neurčil nezáměr o dítě, a o možnosti vrácení dítěte biologickým rodičům v případě, že by se o ně přihlásili (www.mpsv.cz).

Pokud je totožnost dítěte známá (např. byl přiložen rodný list dítěte, matka kontaktovala příslušné orgány sociálně-právní ochrany, zdravotnické zařízení či jiný subjekt a „identifikovala“ dítě), bude celou záležitost řešit příslušný obecní úřad obce s rozšířenou působností a obecní úřad podle trvalého pobytu dítěte (www.mpsv.cz).

Příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí vždy nejdříve zkontaktuje rodiče dítěte a nabídne jim spolupráci při řešení nepříznivé situace, ve které se rodina nachází. Zajistí rodičům dítěte veškerou možnou pomoc a podporu v případě, že se rozhodnou dítě si ponechat. V případě, že nebude možné zajistit návrat dítěte do jeho vlastní rodiny, zvolí příslušný orgán sociálně - právní ochrany dětí další postup vzhledem k možné perspektivě dítěte a jeho rodiny. Především se pokusí zajistit souhlas obou rodičů s osvojením. Pokud rodiče souhlasit nebudou a zároveň nebudou o dítě projevovali zájem po dobu stanovenou zákonem o rodině, podnikne orgán sociálně - právní ochrany dětí takové kroky, aby se dítě v co nejkratším čase ocitlo ve vhodné náhradní rodině (www.mpsv.cz).

2.10 Babyboxy ano, nebo ne

Babyboxy u nás fungují již několik let a jejich počet a místa výskytu se neustále rozšiřují. Avšak již od svého prvního spuštění měly babyboxy své kritiky i zastánce.

Odpůrci babyboxů mluví jasně. Dítě odložené tímto způsobem ztrácí svou identitu. Odborníkům potom chybí potřebné informace o rodičích dítěte. Neznají jejich zdravotní stav, průběh porodu a je tak velmi těžké stanovit prognózu dalšího vývoje dítěte (www.munimedia.cz).

„Pakliže matka odloží své dítě do babyboxu, nejedná se o dítě nalezené. Zákon o rodině nezná institut nalezeného dítěte, naopak stanoví, že matkou je žena, která dítě porodila. Odložení dítě má tedy matku případně i otce, kteří se k němu můžou kdykoliv přihlásit. Proto se neočekává, že situace takto nalezeného dítěte se vyřeší rychle či okamžitě. Dítě má matku s tzv. rodičovskou zodpovědností, souhlas k osvojení může být dán po šesti týdnech po porodu. Případně se musí počkat na tzv. dvouměsíční nezájem” (Hess, 2009, str. 89).

V dnešní době je spousta možností jak se může žena zachovat, aby neohrozila své dítě. Může například využít utajený nebo diskrétní porod, kdy podepisuje souhlas s osvojením dítěte, a to je následně dáváno do nové rodiny, bez zdlouhavého procesu.

Odpůrci argumentují, že *„podpora babyboxů, je tak pouze podporou nezodpovědného chování matky, která se tak zcela snadno může zbavit dítěte.”* (Hess, 2009, str. 89)

Z hlediska odborného má zřizování babyboxů negativní dopad na prospěch a zájem dítěte. Podporuje vytváření nalezenců bez anamnézy, identity a jakýchkoliv vazeb. Když dítě vyrůstá s tímto pocitem, nemůže nikdy prožít plnohodnotný psychický a sociální vývoj (Hess, 2009).

Z důvodu chybění anamnestických dat dochází k dlouhodobému osvojení či často k nepřijetí dítěte. Adoptivní rodiče si většinou žádají co nejpodrobnější informace o zdravotním stavu dítěte, než se rozhodnou o přijetí dítěte. Odpůrci se domnívají, že

existence schránek povede k dalšímu snižování odpovědnosti matek či rodičů za dítě (zrcadlo.blogspot.cz).

Základní otázkou tedy nadále zůstává, kolika dětem reálně zachráníme život a kolik dětí přijde díky odložení do babyboxu o svoji identitu, na kterou mají podle Úmluvy o právech dítěte nárok. Kolik dětí neprojde adoptivním procesem se všemi náležitostmi. Zůstává nevyřešeno, zda se díky babyboxům opravdu sníží úmrtnost a počet dětí mrtvých v kontejnerech, nebo se jenom zvýší počet anonymně odložených dětí. Zkušenosti s babyboxy z ostatních zemí Evropské unie nejsou zdaleka tak uspokojivé, jak jejich zastánci uvádějí (www.zdravi.e15.cz).

Jak ve své publikaci uvádí Hess *„Naopak generují děti bez minulosti, počet novorozenců zavražděných matkami v těchto zemích po zavedení schránek nikterak neklesl, existence schránek se neopírá o legislativu těchto zemí a jsou zde spíše pouze trpěny a snášeny.“* (Hess, 2009, str. 94).

2.11 Utajený porod

„Od situace dětí nalezených či odložených do babyboxu se zásadně odlišuje situace dětí, které se narodily utajeným porodem. Rozdíl je v tom, že v případě utajeného porodu je matka dítěte známa a přes zvýšenou ochranu jejích osobních údajů je možné ji pro sociálně právní účely identifikovat“ (www.mesto-most.cz).

2.12 Jak postupovat při utajeném porodu

O utajený porod může požádat žena s trvalým pobytem na území ČR v libovolné porodnici dle zákona číslo 422/2004 Sb. (Zákon 422/2004 Sb.).

„Žena s trvalým pobytem na území České republiky, která porodila dítě a písemně požádala o utajení své osoby v souvislosti s porodem, nejedná-li se o ženu, jejímuž manžel, svědčí doměnka otcovství (51 zákona č. 94/1963 Sb. o rodině), má právo na zvláštní ochranu svých osobních údajů“ (www.casopis-zsfju.zsf.jcu.cz).

„Při nástupu do porodnice sepíše sestra s matkou tzv. Žádost o utajený porod, kde matka musí udat své jméno, příjmení, datum narození, rodné číslo, bydliště a státní občanství” (www.zena.centrum.cz).

Žádost se po podpisu rodičky zalepí a uloží odděleně od ostatní dokumentace. Matka musí vyplnit i prohlášení pro zdravotní pojišťovnu, aby mohl být hrazen z veřejného pojištění (www.zena.centrum.cz).

Další zdravotnická dokumentace je vedena obvyklým způsobem (anamnéza, laboratorní vyšetření, aj.)Nevyplňuje se datum narození, rodné číslo. Místo jména a příjmení se uvádí Utajený porod číslo/rok. Pokud si rodička zvolí pseudonym, je toto jméno rovněž uvedeno v záhlaví porodopisu (www.mojebetynka.cz).

2.12.1 Podmínky utajeného porodu

Utajený porod je možný u žen, které dovršily osmnácti let, nejsou vdané ani rozvedené kratší dobu než 300 dnů a nemají cizí státní občanství. Utajovaný porod je možno provést v porodnici, nebo v zařízení tomu určeném, které poskytují porodní zdravotní péči. Je možnost diskrétně porodit i v kojeneckých ústavech a centrech, které spolupracují s porodnicemi. Patří mezi ně například Dětské centrum SLUNÍČKO v Liberci, Kojenecké a dětské centrum pro děti vyžadující okamžitou pomoc ve Valašském Meziříčí a Dětský domov v Aši (www.adamcr.cz).

V tomto centru matka dítě přivede na svět, a může dalších šest týdnů přemýšlet, jestli svoje dítě nebude chtít zpátky. Jestliže své rozhodnutí nechce změnit, podepíše souhlas s osvojením dítěte. (www.adamcr.cz).

„Jméno a příjmení matky je vedeno odděleně od zdravotnické dokumentace spolu s písemnou žádostí matky o utajení osoby, datem narození a datem porodu. Po ukončení hospitalizace je zdravotnická dokumentace o tyto údaje doplněna a zapečetěna. Otevření této zdravotnické dokumentace je možné pouze na základě rozhodnutí soudu. Lékaři a zdravotnický personál, který v rámci výkonu péče přišel do styku s osobními údaji ženy, která požádala o utajení své osoby, je povinen zachovat mlčenlivost. Pro případy utajených porodů je pak vyloučeno použití ustanovení zákona o péči o zdraví

lidu, která upravují právo zdravotnických pracovníků a dalších oprávněných osob nahlížet do zdravotnické dokumentace (§ 67b odst. 10 a 11 zákona č. 20/1966Sb.)” (www.mesto-most.cz).

„Na úpravu institutu utajeného porodu utajeného porodu v zákoně o péči o zdraví lidu navazuje úprava v zákoně č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu, příjmení. Zdravotnické zařízení, ve kterém proběhne utajený porod, zašle matričnímu úřadu písemné hlášení o narození dítěte, obsahující informace o tom, že matka požádala o utajení své osoby v souvislosti s porodem podle § 67b odst. 20 zákona č. 20/1966 Sb. Zpráva zdravotnického zařízení o narození dítěte obsahuje všechny informace, které se standardně oznamují matričnímu úřadu, i při narození dítěte mimo režim utajeného porodu. Dle zákona § 14 zákon č. 301/2000 Sb. se do knihy narození zapisuje:” (www.mesto-most.cz).

- 1) Jméno a příjmení dítěte
- 2) Den, měsíc a rok narození dítěte
- 3) Rodné číslo, místo narození a pohlaví dítěte
- 4) Jméno a příjmení matky dítěte, datum a místo narození, rodné číslo, státní občanství a místo trvalého pobytu matky
- 5) Datum zápisu a podpis matrikáře

„V případě, že matka dítěte požádala o utajení své osoby v souvislosti s porodem, se údaje o rodičích (uvedené pod písmenem d) do knihy nezapisují.” (zákon 301/2000 Sb., Uherek, 2008).

Skutečnost, že žena, která porodila utajeně, není jako matka dítěte zapsána v matrice v knize narození, nemá na určení jejího mateřství vliv a tato žena zůstává nadále matkou dítěte nejen fakticky, ale i po stránce právní. Z právního hlediska může žena, která porodila utajeně, ztratit statut matky jedině v důsledku pravomocného rozhodnutí soudu o osvojení dítěte, na jehož základě zanikají právní vztahy mezi dítětem a jeho původní rodinou a nastává zákonná fikce, podle které jsou za rodiče dítěte považováni jeho osvojitelé (www.casopis-zsfju.zsf.jcu.cz).

2.13 Péče o matku a dítě po utajeném porodu

Žena se může rozhodnout požádat o utajený porod před termínem porodu, nebo až při příjmu na porodní sál. Pokud bude chtít a zařízení ji tuto možnost poskytne, může žena přijít v době, kdy ještě nejsou zcela viditelné příznaky těhotenství. V zařízení stráví pod odborným dohledem zbytek času, který zbývá do porodu. Ženy si takovýto pobyt hradí samy, přičemž je v ceně zahrnuta strava a ubytování. Jestliže nemá dostatečné prostředky na úhradu pobytu, byla pro tento účel zřízená nadace, která ji po předložení potvrzení tyto finanční prostředky poskytne (www.adamcr.cz).

„Po porodu není žena klasicky hospitalizována na oddělení šestinedělí, ale na gynekologickém oddělení, pokud to její stav dovolí je propuštěna po 72 hodinách z porodnice domů” (www.adamcr.cz).

Na neonatologickém oddělení se starají o dítě sestry a o budoucím umístění dítěte (kojenecký ústav) rozhoduje soud, jelikož matka je utajená. Po odevzdání dítěte kojeneckému ústavu, se vyčkává šest týdnů, zda se vzdá matka rodičovských práv. Pokud ano, může být dítě dáno k adopci. Jestliže matka nebo otec nedají souhlas k osvojení, i když během dalšího půl roku neprojeví o dítě jakýkoliv zájem, dítě přechází do preadopční péče a je možné osvojení dítěte i bez souhlasu jeho biologických rodičů (www.adamcr.cz).

Zabezpečení zdravotnické dokumentace

- 1) V knize utajených porodů se zapisují identifikační čísla jednotlivých utajených porodů s datem porodu. Stejně IČ a datum porodu se uvede i na zapečetěné obálce.
- 2) Údaje o ženě nejsou zavedeny do NIS, aby nemohlo dojít k identifikaci jejího registračního čísla pojištěnce. Zdravotní služby se vykazují příslušné pojišťovně odděleně.
- 3) Po porodu a ukončení hospitalizace se do dokumentace ženy vlepí nerozlepená obálka s Žádostí o utajený porod a vloží se dokumentace dítěte. Toto se vše zapečetí a uloží v trezoru.

- 4) Na obálku se uvede fiktivní jméno, příjmení a datum narození ženy, IČ utajeného porodu, datum porodu a opatří se nápisem „otevření možné jen na základě rozhodnutí soudu” (<http://nemspk.cz>).

2.13.1 Odstoupení od utajeného porodu

Rozhodne se li žena odstoupit od utajeného porodu a porodit dítě pod svým jménem a příjmením, může tak učinit kdykoliv, a to podepsáním formuláře Prohlášení o zpětvzetí žádosti o utajený porod. Prohlášení podepisují vedle ženy také dva svědci (lékař a porodní asistentka) (www.nemspk.cz).

2.14 Utajený porod, nebo babybox?

Cílem utajovaných porodů a babyboxů je pomáhat matkám, nebo otcům, kteří se ocitnou v tísnivé životní situaci a nedokážou se postarat o své narozené dítě. Přijetí zákona, který tuto problematiku upravil, bylo nejen snahou snížit počty interrupcí, ale i možnosti ženám poskytnout legální způsob odložení svého novorozence. Najde se mnoho důvodů k odložení dítěte jako například drogová závislost matky, špatná finanční situace a neschopnost se postarat o základní potřeby dítěte, strach z ostudy či kritiky rodiny. Nepochybujeme o tom, že důvodů je tolik, kolik je odložených dětí. Řada odpůrců babyboxu tvrdí, že odložení dítěte do jeho útrobu je až moc jednoduché a matku zcela zbavuje zodpovědnosti (www.generace20.cz).

Dítě nalezené v babyboxu zcela ztrácí svou identitu a šanci zjistit totožnost svých rodičů a tím riziko dědičných onemocnění či jakýchkoliv genetických poruch. Je třeba uvést, že utajený porod není anonymní porod, jak je to často v médiích prezentováno. U anonymního porodu nejsou o ženě poskytnuty žádné informace. Žena odmítá z nějakého důvodu sdělit jakékoliv informace o své osobě zdravotnickému zařízení, kde přišla porodit. Tento způsob porodu je v naší republice prozatím nelegální, není totiž možné starat se o ženu bez uvedených jakýchkoliv údajů o ní. Proto se v takovýchto případech volá Policie ČR, která ženinu totožnost vyhledá. Utajený porod ale nechrání identitu rodičky tak, jak by se na první pohled mohlo zdát. Podle ministerstva zdravotnictví se ochrana dat nevztahuje na registrační číslo pojištěnce. Proto musí být toto číslo, které je v naší republice většinou shodné s číslem rodným, vedeno v databázi

nemocnice a může se vyskytnout i v porodopisu. Je tedy přístupné takřka komukoli. Nemocnice totiž používají počítačové systémy, které k číslu pojištěnce automaticky přiřadí jméno a adresu. Utajit identitu rodičky dokonale je tedy možné za předpokladu, že sama pokryje náklady na porod a poporodní péči o sebe i svého potomka (www.generace20.cz).

Právní postavení dítěte a rodiče v případě utajeného porodu se značně liší od právního postavení dítěte odloženého do babyboxu. S tímto vědomím se musí situace právně i fakticky řešit tak, aby nedošlo ke zpochybnění práv dítěte, rodičů, nebo opatrovníků, kteří mají dítě svěřené do náhradní rodinné péče (<http://casopis-zsfju.zsf.jcu.cz>).

3 PRAKTICKÁ ČÁST

3.1 Metodika výzkumné práce

Praktický výzkum byl prováděn pomocí anonymních dotazníků v tištěné, nebo elektronicky rozeslané formě.

3.1.1 Charakteristika vzorku respondentů

Výběr respondentek probíhal náhodně u žen ve věkovém zastoupení od 18 do 35 let, nebyl zaměřen na konkrétní místo či pracoviště.

3.1.2 Charakteristika výzkumného prostředí a popis výzkumu

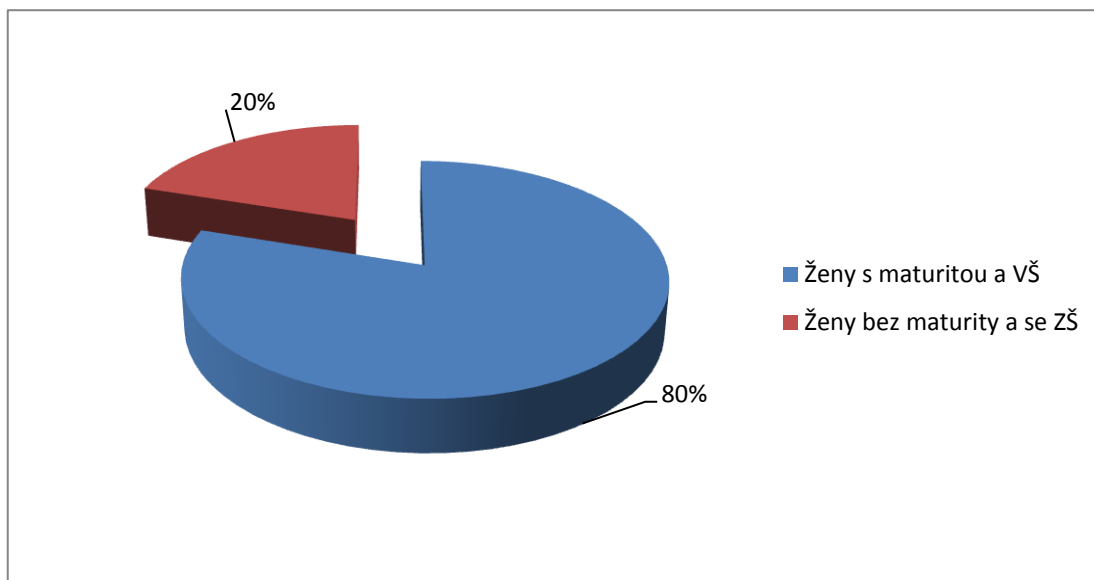
Průzkum probíhal v období od prosince 2013 do ledna 2014. Celkově bylo rozdáno 130 dotazníků z toho se 118 vrátilo vyplněných. Dotazník se skládá z uzavřených a polouzavřených 12 otázek. První tři otázky jsou kladeny obecně, za cílem získat o respondentovi základní informace např. věk, vzdělání, zda-li má respondent děti. Další otázky z dotazníku jsou zaměřeny přímo k tématu bakalářské práce. Otázky 4-8 zjišťují pohled veřejnosti na babyboxy a otázky 9-11 se zaměřují na utajený porod. V poslední otázce č. 12 se dotazují žen na jejich názor ohledně otcovského práva na dítě.

3.1.3 Zpracování získaných dat

Zpracování výzkumu jsem provedla pomocí aplikace Microsoft Excel a Microsoft Word. Výsledky jsou znázorněny v grafech a tabulkách.

3.1.4 Výsledky dotazníkového šetření

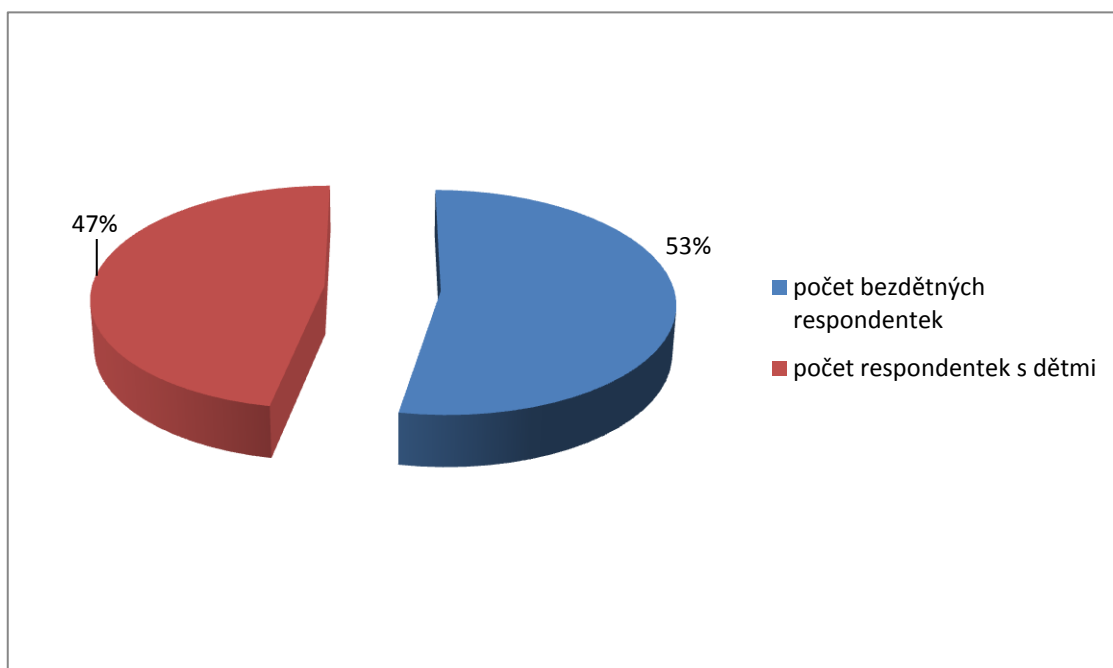
Otázka č. 2: Nejvyšší dosažené vzdělání?

Graf 1 Nejvyšší dosažené vzdělání u žen

U otázky číslo 2 se jednalo o zjištění nejvyššího dosaženého vzdělání u žen. Na tuto otázku odpovědělo všech 118 dotazovaných respondentek. Nejpočetnější skupinu (80%) tvořily ženy se vzděláním středoškolským s maturitou a vysokoškolským, kdy 68 žen uvedlo nejvyšší dosažené vzdělání střední s maturitou a 26 žen vysokoškolské vzdělání. Ženy bez maturity a se základním vzděláním tvořily 20%. Z toho 4 ženy uvedly jako nejvyšší stupeň dosaženého vzdělání základní školu a 20 žen střední vzdělání bez maturity.

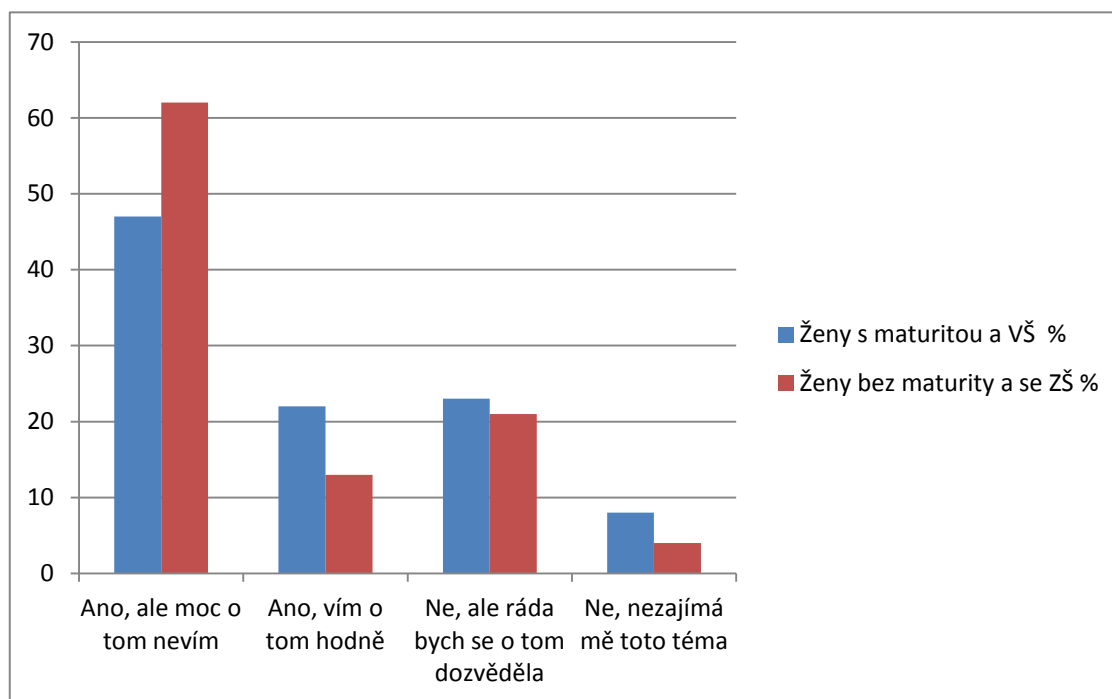
Otázka č. 3: Máte děti?

Graf 2 Počet bezdětných respondentek a počet žen mající dítě.

V otázce č. 3 jsem zjišťovala, zda respondentky mají děti. Jak můžeme vidět v grafu, jsou poměrně ve stejném procentu zastoupeny jak ženy bezdětné, tak ženy mající dítě. Ačkoli by se mohlo zdát, že ženy s dětmi budou o dané tématice uvažovat jinak, než ženy bezdětné, ve výzkumu nebyl prokázán značný rozdíl mezi jejich odpověďmi.

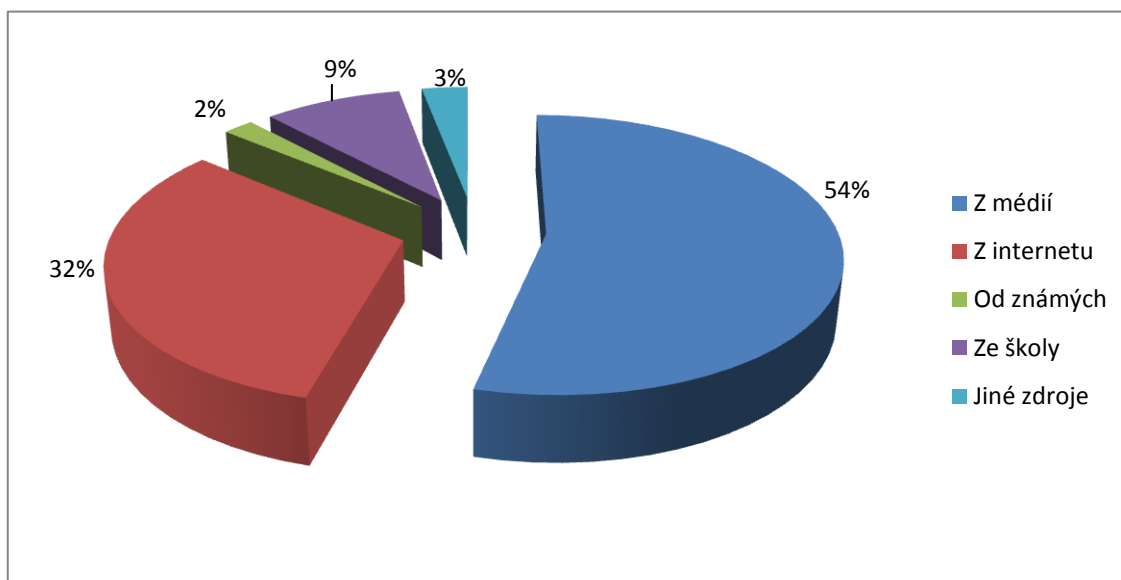
Otázka č. 4: Slyšela jste někdy o babyboxu?

Graf 3 Informovanost žen o babyboxu

Otázka č. 4 směřovala k tématu bakalářské práce a cílem bylo zjistit, zda respondentky s vyšším vzděláním slyšely o babyboxu více, než ženy s nižším vzděláním. Nejčastější odpovědí v obou případech bylo, že ženy o babyboxu slyšely, ale moc o tom neví. Dále bylo zjištěno, že ženy s vyšším vzděláním se o téma babyboxů více zajímají. Poměrně stejné procentuální zastoupení u obou skupin měla odpověď – ne, ale ráda bych se o tom dozvěděla více. Absolutní nezájem o toto téma uvedla žena s nižším vzděláním a překvapivě 8 žen s vyšším vzděláním. Hypotéza, že ženy s maturitou a vysokoškolským vzděláním budou informovanější o babyboxech se mi nepotvrdila. Bylo zjištěno, že vědomosti jsou vyrovnány. A obě skupiny žen, mají zájem se v této oblasti více vzdělávat.

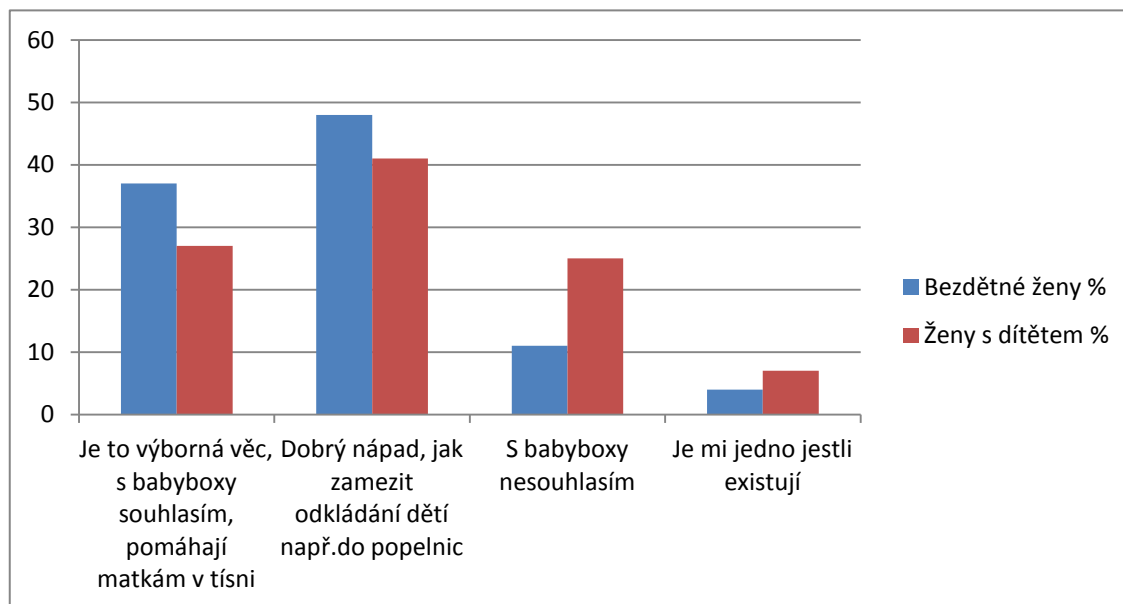
Otázka č. 5: Pokud jste na předchozí otázku odpověděla kladně, napište prosím, z jakých zdrojů jste se o babyboxu dozvěděla? (Možno označit více odpovědí)

Graf 4 Zdroje informovanosti o babyboxu

Otázkou číslo 5 jsem chtěla zjistit, z jakých zdrojů se ženy o babyboxu nejčastěji dozvěděly. Nejčastěji ženy uváděly jako zdroj informací média (54 %) a internet (32 %). Menší procento žen uvádělo také jako zdroj školu (9 %), své známé (2 %) a 3 ženy uvedly jako jiný zdroj lékaře. Hypotéza se mi v tomto případě potvrdila, jelikož jsem předpokládala, že největším zdrojem bude internet a média.

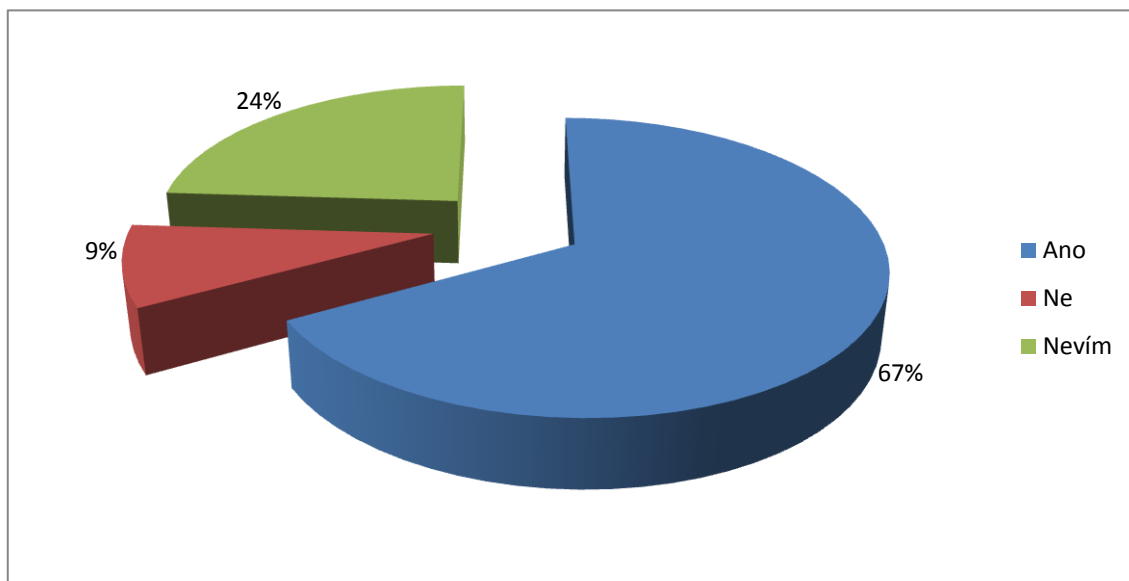
Otázka č. 6: Jaký je Váš názor na babyboxy?

Graf 5 Názor žen na babyboxy

6. otázka se věnovala tomu, jaký názor mají respondentky na vznik babyboxů. Že babybox slouží, jako pomoc matkám v tísní si myslí 37 % bezdětných žen a 27 % žen s dětmi. Zpočátku to vypadalo, že první a druhá odpověď budou velmi vyrovnané. Nakonec se většina žen rozhodla, že babybox slouží spíše k záchraně nového života. Tuto odpověď si vybralo 47 % bezdětných žen a 41 % žen mající dítě. S babyboxy nesouhlasilo 11% bezdětných žen a 25 %. žen mající dítě. Jen 6 žen zvolilo poslední možnost a to, že je jim jedno, zda babyboxy vůbec existují. První hypotéza, kde jsem předpokládala, že více než 70% bezdětných žen bude mít kladný názor na odložení dítěte do babyboxu se mi potvrdila. Kladný názor mělo 85% bezdětných žen. Druhá hypotéza, kde jsem se domnívala, že více než 45% žen mající dítě bude mít záporný názor na odložení dítěte do babyboxu se mi nepotvrdila. S odložením do babyboxu nesouhlasilo 25 % žen mající dítě.

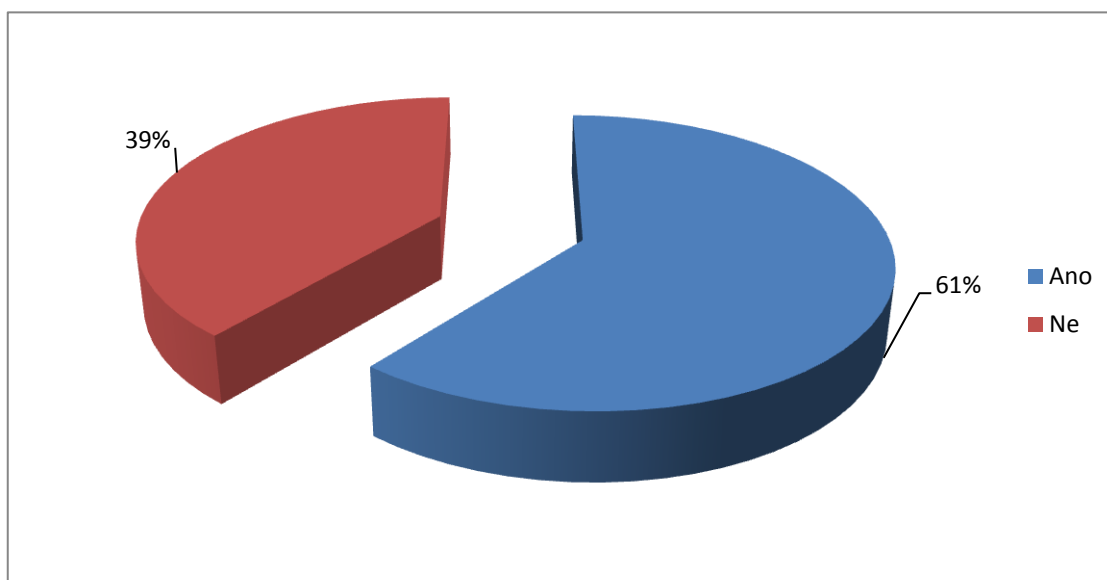
Otázka č. 7: Myslíte si, že se díky babyboxům zachrání více dětských životů?

Graf 6 Záchrana životů díky babyboxům

Na otázku č. 7, která zněla: Myslíte si, že se díky babyboxu zachrání více dětských životů, odpovídaly ženy v 67 % ano. Jako odpověď nevím, uvedlo 24 % dotázaných respondentek. A odpověď ne zvolilo 9 % žen. V tomto případě se moje hypotéza, která zněla, předpokládám, že více než 75 % žen si myslí, že se díky babyboxům zachrání více dětských životů, nepotvrdila. Odpověď ano zvolilo 67% dotázaných žen. Přesto z těchto odpovědí vyplývá, že ženy se zakládáním babyboxů souhlasí, protože se zachrání více novorozenců.

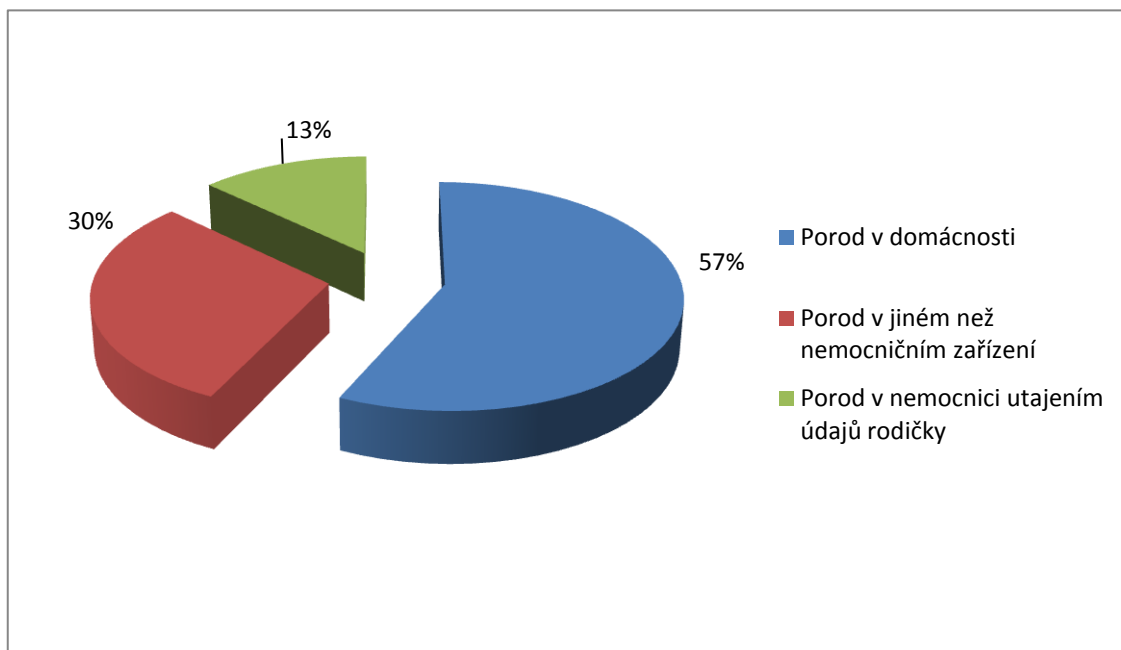
Otázka č. 8: Znáte nějaké nemocniční zařízení, které je vybavené babyboxem?

Graf 7 Znalost nemocničního zařízení s babyboxem

V otázce č. 8 jsem chtěla zjistit, zda ženy ví, kde jsou babyboxy umístovány. Odpověď ano zvolilo 61 % žen. Předpokládám, že nejčastěji se objevovaly nemocnice v místech bydliště dotyčných žen. Uvádím nejvíce zmiňované nemocnice vybavené babyboxem: Městská nemocnice Ostrava, Nemocnice ve Frýdku-Místku, Nemocnice Jihlava, Nemocnice Havlíčkův Brod, Nemocnice Pelhřímov, Praha Hloubětín, Nemocnice Milosrdných bratří, Nemocnice Třebíč.

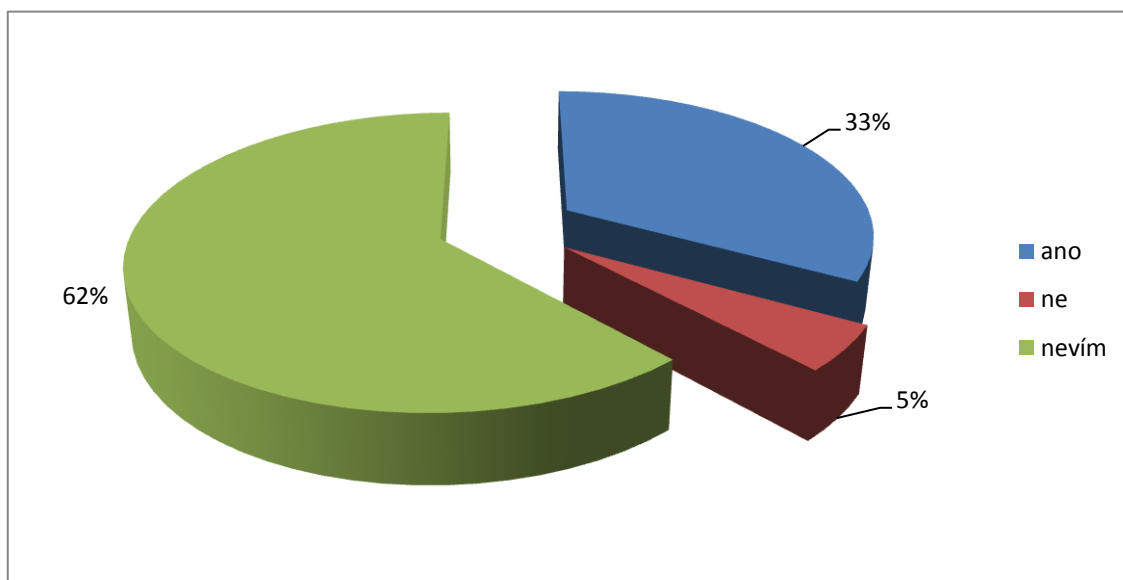
Otázka č. 9 Co si představujete pod pojmem utajený porod?

Graf 8 Pojem utajený porod

V otázce číslo 9 je zjišťováno jaké vědomosti mají ženy o utajeném porodu. Největší procento respondentek si myslí, že jde o porod v domácnosti. Jako druhou nejčastější odpověď volily ženy, že jde o porod v jiném než nemocničním zařízení. A nejmenší procento odpovědí dostal porod v nemocnici s utajením osobních údajů rodičky. V podstatě obě odpovědi jak porod v jiném než nemocničním zařízení, tak porod v nemocnici, jsou správné a volilo je dohromady 43 % žen. U této otázky se potvrdila moje hypotéza, když více než 50 % žen uvedlo, že jde o porod doma.

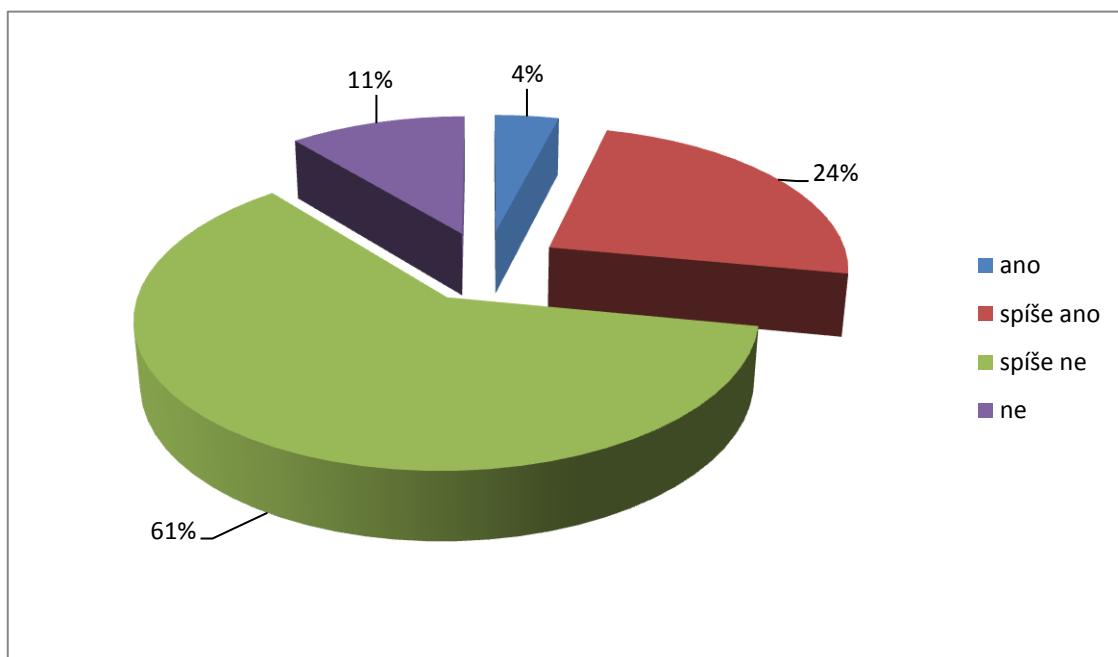
Otázka č. 10 Myslíte si, že je správné, aby žena mohla porodit utajeně? (Prosím odůvodněte svou odpověď)

Graf 9 Správnost utajeného porodu

V otázce č. 10 mě zajímal názor žen, jestli si myslí, zda je správné, aby žena měla tu možnost porodit utajeně. Výsledky u této otázky byly překvapivé, když celých 62 % žen zvolilo odpověď nevím. Domnívám se, že je to z důvodu, že ženy pořádně netuší, co si pod pojmem utajený porod mají představit. 33 % žen zvolilo odpověď ano, že je tedy správné, aby žena mohla porodit utajeně a 9 % si vybralo odpověď ne.

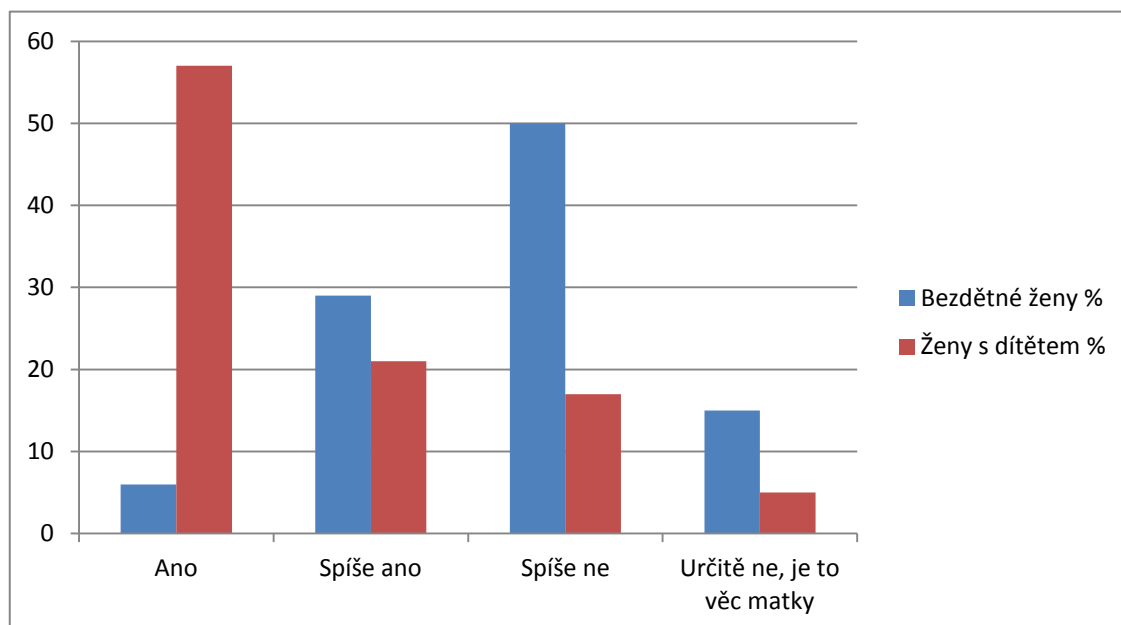
Otázka č. 11 Myslíte si, že ženy spíše využijí možnost utajeného porodu než potratu?

Graf 10 Využití utajeného porodu oproti potratu

V otázce číslo 11 mě zajímalo, zda by ženy využily spíše možnost utajeného porodu, než potratu. Největší procento respondentek (61 %) zvolilo odpověď spíše ne. Myslím si, že je to z toho důvodu, že pokud je žena rozhodnuta, že to dítě nechce, tak radši podstoupí interrupci v malém týdnu těhotenství, než by jej nosila devět měsíců ve svém těle, a kdy by potom bylo složitější se ho vzdát. 11 % žen zvolilo jasnou odpověď ne. Odpověď ano zvolily jen 4 % žen a 24 % žen zvolilo odpověď spíše ano. Celkově by si většina žen zvolila raději potrat, než možnost utajeně porodit.

Otázka č. 12 Myslíte si, že by mělo být právo otce na rozhodnutí, co bude s dítětem?

Graf 11 Právo otce na rozhodnutí o dítě

V poslední otázce č. 12 mě zajímal názor žen, zda by měl mít otec právo rozhodnout, co bude s dítětem. Srovnávala jsem názor bezdětných žen s ženami mající dítě. 57 % žen mající dítě zastávalo názor, že by muž měl mít právo rozhodnout, co bude s dítětem, tuto odpověď zvolilo jen 6 % bezdětných žen. V odpovědi spíše ano se výsledky poměrně shodovaly u obou skupin žen. Odpověď spíše ne zvolilo 50 % bezdětných žen oproti ženám mající dítě, které tuto otázku zvolily v zastoupení 17 %. Nejmenší procentuální ohodnocení měla poslední odpověď, která zamítala právo otce na rozhodnutí o dítěti. Tuto možnost zvolilo 15 % bezdětných žen a 5 % žen mající dítě.

3.1.5 Analýza hypotéz

Hypotéza 1 Předpokládám, že ženy s maturitou a vysokoškolským vzděláním, budou informovanější o babyboxech, než ženy bez maturity a se základním vzděláním.

Tabulka 1 Informovanost žen o babyboxu

Informovanost o babyboxu	Ženy s maturitou a VŠ		Ženy bez maturity a se ZŠ	
	n	%	n	%
Ano, ale moc o tom nevím	45	47	15	62
Ano, vím o tom hodně	21	22	3	13
Ne, ale ráda bych se o tom dozvěděla	22	23	5	21
Ne, nezajímá mě toto téma	8	8	1	4
Celkem	96	100	24	100

Ukázalo se, že ženy bez ohledu na vzdělání jsou o tématu seznámeny na stejné úrovni a mají zájem se o tomto tématu více dozvědět. **Hypotéza se nepotvrdila.**

Hypotéza 2 Předpokládám, že větší část žen se o babyboxu dozvěděla z médií a internetu.

Tabulka č. 2 Zdroje informovanosti o babyboxu

Zdroje	Počet respondentek	
	n	%
Z médií	84	45
Z internetu	60	32
Od známých	20	11
Ze školy	18	10
Jiné zdroje	3	2
Celkem	185	100

Ženy nejvíce uváděly jako zdroj informací média (54 %) a internet (32 %). **Hypotéza se potvrdila.**

Hypotéza 3 Předpokládám, že více než 70% žen bezdětných žen, bude mít kladný názor na odložení dítěte do babyboxu.

Tabulka č. 3 Názor žen na odložení dítěte do babyboxu

Názor na babyboxy	Bezdětné ženy		Ženy s dítětem	
	n	%	n	%
Je to výborná věc, s babyboxy souhlasím, pomáhají matkám v tísní	23	37	15	27
Dobrý nápad, jak zamezit odkládání dětí např. do popelnic	30	48	23	41
S babyboxy moc nesouhlasím	7	11	14	25
Je mi jedno, jestli existují	2	4	4	7
Celkem	62	100	56	100

Kladné odpovědi k odkládání novorozenců do babyboxu zvolilo 85% bezdětných žen. Především však proto, že se jedná o záchranu novorozeneckého života. **Hypotéza se potvrdila.**

Hypotéza 4 Předpokládám, že více než, 45% žen mající dítě bude mít záporný názor na odložení dítěte do babyboxu.

25 % žen mající dítě uvedlo, že s odkládáním nesouhlasí a 7 % žen uvedlo, že jim je jedno, zda babyboxy existují. Většina žen s dítětem měla kladný názor na babyboxy.

Hypotéza se nepotvrdila.

Hypotéza 5 Domnívám se, že více než 75% žen si myslí, že se díky babyboxům zachrání více dětských životů.

Tabulka č. 4 Názor žen na záchranu života dětí díky babyboxům

Záchrana životů díky babyboxům	Počet respondentek	
	n	%
Ano	79	67
Ne	11	9
Nevím	28	24
Celkem	118	100

Většina žen zvolila odpověď ano (67 %). 24 % žen si nebylo jisto odpovědí, a proto volily možnost nevím a 9 % žen zastává názor, že babyboxy nezachrání více dětských životů. **Hypotéza se nepotvrdila.**

Hypotéza 6 Očekávám, že více než 50% žen ví, kde je babybox umístěn.

Tabulka č. 5 Umístění babyboxu

Nemocniční zařízení s babyboxem	Počet respondentek	
	n	%
Ano	96	81
Ne	22	19
Celkem	118	100

61 % žen uvedlo, že takové místo znají. Uváděny byly nejčastěji konkrétní nemocnice, předpokládám, že v místě bydliště dotazovaných. **Hypotéza se potvrdila.**

Hypotéza 7 Předpokládám, že více než 50 % žen si myslí, že utajený porod je porod, mimo nemocniční zařízení.

Tabulka č. 6 Co si ženy představují pod pojmem utajený porod

Pojem utajený porod	Počet respondentek	
	n	%
Porod v domácnosti	67	57
Porod v jiném než nemocničním zařízení	36	30
Porod v nemocnici utajením údajů rodičky	15	13
Celkem	118	100

57 % žen uvedlo, že si pod pojmem utajený porod představují porod v domácím prostředí. **Hypotéza se potvrdila.**

Hypotéza 8 Domnívám se, že více než 40 % žen považuje utajený porod za správnou věc.

Tabulka č. 7 Názor žen na správnost utajeného porodu

Správnost utajeného porodu	Počet respondentek	
	n	%
Ano	39	33
Ne	6	5
Nevím	73	62
Celkem	118	100

Větší procento žen (62 %) zvolilo odpověď nevím. Myslím, že je to z důvodu, že pořádně neví, co si pod pojmem utajený porod mají představit. 33 % žen uvádí, že je správné, aby žena mohla porodit utajeně. **Hypotéza se nepotvrdila.**

Hypotéza 9 Předpokládám, že více než 80 % žen by zvolilo raději potrat, než utajený porod.

Tabulka č. 8 Větší využití utajeného porodu oproti babyboxu

Využití utajeného porodu	Počet respondentek	
	n	%
Ano	5	4
Spíše ano	28	24
Spíše ne	72	61
Ne	13	11
Celkem	118	100

Tomu, že většina žen (62 %) žen zvolilo odpověď spíše ne a ne (11 %), přikládám neinformovanost žen o této problematice. Spíše ano uvedlo 24 % žen a ano jen 4 %.

Hypotéza se nepotvrdila.

Hypotéza 10 Očekávám, že ženy mající dítě, budou souhlasit s právem rozhodnutí otce o dítěti, než ženy bezdětné.

Tabulka č. 9 Právo otce na rozhodnutí o dítěti

Právo otce	Bezdětné ženy		Ženy s dítětem	
	n	%	n	%
Ano	4	6	32	57
Spíše ano	18	29	12	21
Spíše ne	31	50	9	17
Určitě ne, je to rozhodnutí matky	9	15	3	5
Celkem	62	100	56	100

57 % žen mající dítě zvolilo jasně odpověď ano a 21 % spíše ano. Myslím, že je to z toho důvodu, že už samy jakožto matky takovou situací prošly. Naproti tomu ženy bezdětné zvolily odpověď ano a spíše ano jen ve 35 % dotazovaných. **Hypotéza se potvrdila.**

4 Diskuze

V praktické části bakalářské práce jsem se pomocí výzkumného šetření snažila zjistit, jak dnešní ženy vnímají odkládání novorozenců do babyboxu, zda ví co je to utajený porod, a jestli by se pro něj v tíživé životní situaci rozhodly.

V dnešní moderní době, díky lehké dostupnosti internetu a televizi většina žen alespoň jednou zaslechla, nebo si přečetla o babyboxu. Domnívala jsem se, že ženy s vyšším vzděláním mají o tomto tématu větší rozhled. Díky dotazníkům jsem se dozvěděla, že většina žen bez ohledu na vzdělání o babyboxech ví, a rády by se o nich dozvěděly další informace.

Do další hypotézy jsem zapojila rozdělení žen na bezdětné a na ženy mající dítě. Zajímalo mě, jestli budou jejich pohledy na odložení dítěte do babyboxu rozdílné. Přes 80 % bezdětných žen, mělo na odložení dítěte do babyboxu kladný názor, především z důvodu záchrany jeho života. U skupiny žen mající dítě toto číslo s kladným názorem bylo poněkud menší, ale přesto většina žen mající dítě, měla na babyboxy také kladný názor. Jde vidět, že ženám není lhostejný osud dítěte. 25 % žen s dítětem uvedlo, že nesouhlasí s jejich odložením. Myslím, že tyto ženy volily zápornou odpověď z hlediska mateřství. Jako samy matky viděly selhání v ženách, které by takto s dítětem naložily.

V otázce, zda je díky babyboxům zachráněno více dětských životů, odpovědělo 67 % žen kladně. Avšak 24 % žen zvolilo odpověď nevím. I přesto, že v dnešní době jsou babyboxy medializovány a většina žen ví, kde jsou umístěny, jak vyplynulo z dotazníku, stále se nachází odložené či pohozené dítě např. v kontejneru. Myslím si, že nikdy nebude dosaženo toho, že by každá zoufalá matka využila babybox pro záchranu svého dítěte. Vždycky se najde matka, které osud jejího novorozence nebude zajímat.

V druhé půlce výzkumného šetření mě zajímala informovanost žen o utajených porodech a jejich názor na něj. V první otázce, kdy měly ženy odpovídat, co si představují pod pojmem utajený porod, uvedlo 57 % žen, že jde o porod v domácím prostředí. S vyhodnocením této otázky souvisela i ta následující, kdy jsem se žen

dotazovala, zda si myslí, že je správné, aby žena mohla porodit utajeně. 67 % žen zvolilo odpověď nevim. Což má za následek malá informovanost žen o možnosti utajeného porodu. Většina žen neví, co si pod tímto pojmem představit. Je to proto, že se s tím nesetkáváme, neuvádí se to ve zprávách, mnohdy se o tom ani nedočtete, pokud to cíleně nevyhledáte. Ani většina dotazovaných sester z porodních sálů nevěděla, jak takový utajovaný porod probíhá. Statistiky výzkumu z bakalářské práce Utajované porody „Manuál pro porodní asistentky” od Zuzany Adámkové z roku 2010 ukazují, že utajených porodů na území České republiky je minimum. V období od roku 2004 do roku 2009 jich bylo v České republice dohromady 61 (Adámková, 2010, str. 28).

V otázce č. 11 jsem se chtěla dozvědět, zda by ženy zvolily raději utajený porod než potrat. Výsledky jsou opět rozporuplné, když ženy neví, co to utajený porod vlastně je. Když srovnáme statistiky utajených porodů a potratů z bakalářské práce Zuzany Adámkové, kdy na období pěti let od roku 2004-2009 vychází 24 636 potratů a 61 utajených porodů, můžeme si udělat úsudek, jak se v tomto směru ženy rozhodují (Adámková, 2010, str. 28-29). Pro většinu žen je jednodušší ukončit těhotenství v období nízkého gestačního stáří, kdy v sobě mají zárodek, než když po 9 měsících bytí s plodem v břiše a po náročném porodu, mají své novorozence dát k adopci. Za tu dobu se projeví mateřské pudy a toto rozhodnutí je potom složitější. Dále si myslím, že rozhodnutí ženy závisí i na náboženském přesvědčení.

Jako poslední názor mě zajímal, co si bezdětné ženy a ženy s dětmi myslí, o právu rozhodnutí otce o osudu dítěte. 78 % žen mající dítě volily odpovědi, že partner by měl mít právo na rozhodnutí o osudu dítěte. Domnívám se, že tyto ženy jakožto matky už se svým partnerem, či manželem o této věci diskutovali, proto mají na ni jasný názor. Oproti tomu ženy bezdětné, které se do takové situace nedostaly, zvolily kladnou odpověď jen ve 35 % případu. Obecně si myslím, že dnešní ženy zastávají postoj, kdy rozhodnutí připadá na oba a v málokterých případech žena jedná sama za sebe.

5 Závěr

Mým cílem v bakalářské práci bylo zjistit informovanost a přístup žen ve věku od 18 do 35 let o problematice babyboxů a utajených porodů. V první části práce jsem popsala jak babyboxy vznikly, jak fungují a co se s dítětem po uložení do této schránky děje. Dále jsem se zabývala utajovanými porody, za jakých okolností jsou proveditelné, jaká je jejich právní legislativa.

Mým prvním cílem bylo, zjistit informovanost laické veřejnosti o babyboxech. Ve výsledcích výzkumu se ukázalo, že žen babyboxy zná, jak z doslechu, tak z médií, či internetu. Ví, k čemu slouží, kde jsou nejčastěji umístovány, ale hlouběji se o toto téma nezajímají.

Druhý vytyčený cíl měl za úkol zjistit postoje žen k odkládání novorozenců do babyboxu. Ženy nejčastěji volily kladnou odpověď a to, že s babyboxy souhlasí. Část respondentek zvolila babyboxy jako dobrou věc, pro pomoc matkám v tísní, ale většina žen se přiklonila k odpovědi, že babybox slouží spíše jako záchrana novorozeneckého života. Z postojů žen jde vidět, že jim spíše záleží na osudu dítěte, než na ženě, která se rozhodne dítěte vzdát.

Posledním cílem bylo zjistit, co si ženy představují pod pojmem utajený porod. Jak jsem předpokládala, tak většina žen označila odpověď, že jde o porod v domácnosti. Naproti tomu nejmenší procento respondentek odpovědělo, že jde o porod v nemocnici a část z nich zvolila odpověď, že jde o porod v jiném než nemocničním zařízení. Hypotéza se mi u tohoto cíle potvrdila, jelikož jsem čekala, že o tématu utajeného porodu, nebudou ženy informovány a pokud ano, tak mylně a to nejčastěji z médií, které utajené porody prezentují jinak, než jaká je skutečnost.

Při psaní své práce jsem zjistila, že jak o babyboxech, tak o utajených porodech není k dispozici žádná odborná literatura. Informace na internetu jsou strohé a mnohdy těžko vyhledatelné. Ženy, které by toto téma zajímalo hlouběji, nebo si potřebovaly pro své potřeby něco zjistit, to mají velice složité.

Na základě výsledků z výzkumu jsem přesvědčena, že je důležité zvýšit podvědomí a lépe informovat ženy o možnostech legálního odkládání novorozenců pomocí letáků, přednášek na školách, médií či kampaní. Je důležité, aby i zdravotníci a lékaři měli

o této problematice dostatek informací a mohli ženám v tísní poradit, nebo navrhnout nejlepší řešení její situace a upozornit ženy na organizace, které se tímto zabývají.

Počty nalezených novorozenců stále stoupají, a kdyby byla veřejnost lépe informována, nemuselo tolik nevinných dětí přicházet o šanci na život.

SEZNAM LITERATURY

ADAM ČESKÁ REPUBLIKA: *Anonymní a utajený porod* [online]. ADAMCR [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: <http://www.adamcr.cz/informacni-odbor/nahradni-rodinna-pece/pravni-a-eticka-problematika/anonymni-a-utajeny-porod>

ATTIL, K., *Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Právní problematika porodu s utajenou totožností matky 2/2010*, České Budějovice: Zdravotně sociální fakulta, 2010, str. 168-169.

BABYBOX: *Problematika babyboxů* [online]. ©2011 [cit. 2014-13-3]. Dostupné z: <http://www.babybox.cz/?p=problematika>

BERÁNKOVÁ, K., *Tisková zpráva. MPSV metodika pro případy dětí odložených do babyboxů* [online]. ©2006 [cit. 2014-13-02]. Dostupný z : <http://www.mpsv.cz/files/clanky/2583/160306b.pdf>

Česko. Zákon č. 422/2004 Sb. o utajených porodech v porodnicích. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2010, částka 138, s. 8090 – 8092. ISSN 1212-3765 22.

Česko. Zákon č. 301/2000 Sb. o matrikách, jménu a příjmení a o změně souvisejících zákonů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2000, částka 85, s. 4107-4108. ISSN 1213-189X.

DETI : o.s. *BABYBOX a Nadační fond pro odložené děti STATIM* [online]. DETI [cit. 2014-23-2]. Dostupné z: <http://www.deti.cz/nase-cinnost/o-s-babybox-a-nadacni-fond-pro-odlozene-deti-statim>

EDHI FOUNDATION: *Introduction about the foundation* [online]. EDHI [cit. 2014-05.02]. Dostupné z: <http://www.edhi.org/>

FAKULTNÍ NEMOCNICE MOTOL. FNMOTOL: *Nalezinec u Apolináře* [online]. FNMOTOL [cit. 2014-06-03]. Dostupné z: <http://www.fnmotol.cz/o-nas/historie-a-soucasnost/nalezinec-u-apolinare/>

GENERACE 20: *Babybox nebo utajený porod?* [online]. ©2011 [cit. 2014-20-3]. Dostupné z: <http://www.generace20.cz/domaci/babybox-nebo-utajeny-porod>

HESS, L., *Co jste se v novinách nedočeti o babyboxech*. 1. vyd., Praha: Petrklíč, 2009. ISBN 978-80-7229-233-2.

KRAUS, B. *Základy sociální pedagogiky*. 1.vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-383-3.

MELCHIOROVÁ, A., *Mateřství* 1378. publ. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2009. ISBN 978-80-7195-262-1.

MOJE BETYNKA: *Utajený porod* [online]. © 2008 [cit. 2014-12-04]. Dostupné z: <http://www.mojobetynka.cz/tehotenstvi-a-porod/tipy-a-rady-porod/utajeny-porod>

MĚSTO MOST: *Úprava výchovy dítěte narozeného v režimu tzv. utajeného porodu* [online]. © 2010 [cit. 2014-15-04]. Dostupné z: <http://www.mesto-most.cz/uprava-vychovy-ditete-narozeneho-v-rezimu-tzv-utajeneho-porodu/d-7277>

PAŘÍZEK, A., *Kniha o těhotenství a dítěti*. 3. vyd. Praha: Galén, 2008. ISBN 978-80-7262-594-9.

VÁGNEROVÁ, M., *Psychopatologie pro pomáhající profese: variabilita a patologie lidské psychiky*. 3. vyd., Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-678-0.

SEDLÁŘOVÁ, P., *Sestra 6/2009*, Praha: Grada Publishing, 2008, str. 51 – 54.

NATIONAL SAFE HAVEN ALLIANCE: *Baby safe haven – abandoned infant protection laws* [online]. NATIONALSAFEHAVENALLIANCE [cit. 2014-03 - 02]. Dostupné z: <http://www.nationalsafehavenalliance.org/law.php>

NEMOCNICE ŠUMPERK: *Zásady provozu babyboxu* [online]. NEMSPK [cit. 2014-22-03]. Dostupné z: <http://nemspk.cz/dokumenty/documents/PR-CP.11.pdf>

ZDRAVI.E.15 : *Utajené (anonymní) porody versus babyboxy a návaznost zdravotní a sociální péče* [online]. ©2009 [cit. 2014-09-03]. Dostupné z: <http://zdravi.e15.cz/clanek/sestra/utajene-anonymni-porody-versus-babyboxy-a-navaznost-zdravotni-a--429781>

ZENA.CENTRUM: *Chci porodit utajeně* [online]. © 2008 [cit. 2014-12-04]. Dostupné z: http://zena.centrum.cz/clanek.phtml?old_url=zena/rodicovstvi/tehotenstvi-a-porod/2008/6/25/clanky/chci-porodit-tajne-co-se-bude-dit/

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Nejvyšší dosažené vzdělání u žen	27
Graf 2 Počet bezdětných respondentek a počet žen mající dítě.....	28
Graf 3 Informovanost žen o babyboxu	29
Graf 4 Zdroje informovanosti o babyboxu	30
Graf 5 Náзор žen na babyboxy	31
Graf 6 Záchrana životů díky babyboxům	32
Graf 7 Znalost nemocničního zařízení s babyboxem.....	33
Graf 8 Pojem utajený porod.....	34
Graf 9 Správnost utajeného porodu	35
Graf 10 Využití utajeného porodu oproti potratu	36
Graf 11 Právo otce na rozhodnutí o dítě	37

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Informovanost žen o babyboxu	38
Tabulka 2 Zdroje informovanosti o babyboxu	38
Tabulka 3 Náзор žen na odložení dítěte do babyboxu.....	39
Tabulka 4 Náзор žen na záchranu života dětí díky babyboxům	40
Tabulka 5 Umístění babyboxu.....	40
Tabulka 6 Co si ženy představují pod pojmem utajený porod	40
Tabulka 7 Náзор žen na správnost utajeného porodu	41
Tabulka 8 Větší využití utajeného porodu oproti babyboxu.....	41
Tabulka 9 Právo otce na rozhodnutí o dítěti	42

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Dotazník

Příloha č. 2: Žádost o utajený porod

Příloha č. 1

Dobrý den, jmenuji se Petra Kondasová a jsem studentkou Vysoké školy polytechnické Jihlava oboru Porodní asistentka. Ke své bakalářské práci provádím výzkum týkající se problematiky babyboxů a utajených porodů. Chtěla bych Vás proto požádat o anonymní vyplnění dotazníku, který bude sloužit pouze k vytvoření statistiky údajů a mým studijním účelům. Svou odpověď prosím zakroužkujte, a pokud není uvedeno jinak, vybírejte pouze jednu z možných odpovědí.

Děkuji za Váš čas a ochotu ke spolupráci.

1) Kolik Vám je let?

- a) 18 - 23
- b) 24 - 27
- c) 28 - 35

2) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) ZŠ
- b) SŠ bez maturity
- c) SŠ s maturitou
- d) VŠ

3) Máte děti?

- a) Ano
- b) Ne

4) Slyšela jste někdy o babyboxu?

- a) Ano, ale moc o tom nevím
- b) Ano, toto téma mě hodně zajímá, vím o tom hodně
- c) Ne, ale rád/a bych se o tom dozvěděla
- d) Ne, nezajímá mě toto téma

5) Pokud jste na předchozí otázku odpověděla kladně, napište prosím, z jakých zdrojů jste se o babyboxu dozvěděla. (Můžete označit více odpovědí)

- a) Z médií
- b) Z internetu
- c) Od známých
- d) Ze školy
- e) Jiné zdroje (uvěďte jaké)

6) Jaký je Váš názor na babyboxy? (zvolte odpověď, která se Vám k otázce nejvíc hodí)

- a) Je to výborná věc, s babyboxy souhlasím, pomáhají matkám v tísní.
- b) Dobrý nápad, jak zamezit odkládání dětí např. do popelnic.
- c) S babyboxy moc nesouhlasím
- d) Je mi jedno, jestli existují

7) Myslíte si, že se díky babyboxům zachrání více dětských životů?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

8) Znáte nějaké nemocniční zařízení, vybavené babyboxem?

- a) Ano (uveďte jaké)
- b) Ne

9) Co si představujete pod pojmem utajený porod?

- a) Porod v domácnosti
- b) Porod v jiném než zdravotnickém zařízení např. porodní domy
- c) Porod v nemocnici s utajením osobních údajů rodičky

10) Myslíte si, že je správné, aby žena mohla porodit utajeně?

(prosím odůvodněte svou odpověď)

- a) Ano
.....
- b) Ne
.....
- c) Nevím
.....

11) Myslíte si, že možnost utajeného porodu využijí ženy spíše než potrat?

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Ne

12) Myslíte si, že by mělo být právo otce, na rozhodnutí co bude s dítětem?

- a) Ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Určitě ne, je to věc matky a rozhodnutí matky co bude s dítětem

Příloha č.2

Šumperská nemocnice a.s., Nerudova 640/41, 787 52 Šumperk
Gynekologicko – porodnické oddělení, tel.: 583 332 301, IČ: 47682795

Žádost o utajený porod

Já, níže podepsaná

.....

(jméno, příjmení, rodné číslo)

bytem:.....

číslo OP:.....

registrační č. pojištěnce a kód zdravotní pojišťovny:.....

žádám v souladu se zákonem č. 372/2011 Sb. o utajení své osoby v souvislosti
s porodem.

Prohlašuji, že:

☐ nejsem vdaná

☐ na mého bývalého manžela se nevztahuje domněnka otcovství, neboť od zániku
manželství do porodu uplyne doba více než tři sta dnů.

Prohlašuji, že o narozené dítě nehodlám pečovat.

Beru na vědomí, že pokud nesdělím svoje registrační číslo pojištěnce a kód zdravotní
pojišťovny, budu hradit veškeré výdaje spojené s uskutečněním porodu jako
samoplátkyně v hotovosti.

V Šumperku dne.....

žadatelka

.....

přijímající lékař

.....

přijímající sestra

Potvrzení

o přijetí žádosti o utajený porod

Doručitelka tohoto potvrzení požádala dne.....pod č.....
o utajení své osoby v souvislosti s porodem.

V Šumperku dne:.....

.....

přijímající lékař

.....

přijímající sestra

